

selv har noget Indseende med, hvor Varen kommer fra, ikke bestemmer Forbrugervarens Oprindelsessted. Det er Importøren, det er Grosserereren, det er Detailhandleren, som bestemmer for ham i den Henseende, det er med andre Ord Handelen, der bestemmer, hvorfra den Vare, som Forbrugeren skal købe, skal skaffes til Veje. Og nu er det ganske oplagt og givet, at i en Tid som denne, hvor man paa forskellige Markeder kan gøre billige Indkøb, er Handelen interesseret i at gøre disse Indkøb i Udlandet og at gaa udenom den danske Produktion. Vi saa, da vi havde Importreguleringsloven til videre Udformning, hvorledes Importørerne og Forhandlerne af de Cigarer, der kom fra Udlandet, tog en højere Avance paa disse Cigarer, end de tog paa de danske Cigarer, det var de i Stand til, fordi de havde købt disse Cigarer billigere i Udlandet. De lod maaske en lille Del af Fordelen ved det billige Køb komme Forbrugerne til gode, men de tog selv den største Fordel, og de havde i alt Fald hidtil taget en saa stor Fordel, at den daværende højtærede Handelsminister fandt sig beføjet til — og Udvalget billigede det — at foreslaa, at den Avance, der hidtil var taget af udenlandske Tobaksvarer ikke fortsat kunde billiges, men maatte ned sættes. Paa tilsvarende Maade vil det ganske sikkert vise sig at forholde sig med Støvler og saa mange andre Ting. Det er paa Vejen fra Producenten i Udlandet til Forbrugeren i Købelandet, at Prisen fordyres, og dér bliver Importen til Skade for Nationen og til ingen Nytte for Forbrugerne af de paagældende Varer. Og hvad vil skal være varsomme med, er at stille os ligegyldigt overfor den udenlandske paagaende Konkurrence; navnlig i en Tid som denne bliver det let saaledes, at vi bliver en Art Losseplads for Udlandets Overproduktion. Vi kan maaske faa Varerne ind i Landet billigt, saa længe vi endnu har en Industri, der paa nogen Maade kan konkurrere; men den Dag vor Industri er gaaet til Grunde eller i alt Fald er trængt saaledes op mod Væggen, at den ikke længere er i Stand til at værges sig overfor Konkurrencen, faar vi sikkert at føle, hvad det betyder, at vi ikke selv var produktionsdygtige. Før Krigen var Forholdet nede paa Balkan, hvor man saa at sige ingen Industri har eller i alt Fald kun har en meget ringe Industri, dette, at de store europæiske Industrilande havde delt Balkanlandenes Afsætningsomraade imellem sig; og hvor den ene var, kom den anden ikke, de havde Aftaler om, paa hvilken Maade

man bedst kunde sikre sig det mest mulige ud af de Agrarstater, der var nede paa Balkan. Og hvorfor skulde vi ikke være blevet underkastet den samme Skæbne, om vi ikke selv havde været i Stand til at værges os gennem vor egen Industri?

Og hvad der fremfor alt er det vigtige, er dette, at Befolkningsproblemet er her og kræver sin Løsning, hvad enten man nu prøver det ene eller det andet. Og Nationen undgaar til syvende og sidst ikke at betale, medmindre vi da vil prøve paa en eller anden Maade, som jo maa siges at være noget mystisk, at komme af med vort Overskud af Befolkningen, den Del, der ikke kan finde Anvendelse i Industrien. Men saa længe vi har den her i Landet — og det tør jeg vel regne med, at vi fortsat vil have —, er der ikke andet at gøre, end at vi under en eller anden Form maa betale for at have den. Dér undgaar Nationen ikke sine Forpligtelser. Man kan skrue Tilskuddet til de arbejdsløse ned til et Minimum; men betaler man ikke paa den ene Maade, kommer man til at betale paa den anden Maade. Hvad man sparer ved at sulteføde Hjemmene og ved at sætte Lønnen ned, kommer man til at give ud igen til Opdragelsesanstalter, Fængsler eller paa anden Maade. Det vidner Englands Historie tilstrækkeligt om. Da Udviklingen i England var naaet til et saadant Højdepunkt, at man fra 1847 saa sig nødsaget til fra Statens Side at gribe ind og slaa om, havde allerede Aarene umiddelbart før Arbejdsgiverne peget paa, at det ikke gik an, og de diskuterede indbyrdes Betydeligheden af at indføre 8 Timers Arbejdsdagen; og i 1847 vedtog den engelske Rigsdag at indføre 10 Timers Arbejdsdagen i Tekstilindustrien for Kvinder, unge Mennesker og Børn. Men da det var den overvejende Del af Tekstilindustriens Arbejdere, fik denne Lov om 10 Timers Arbejdstiden almindelig Gyldighed og blev i Virkeligheden en Lov, der angav det Tidspunkt, om hvilket man kan sige, at her var Vendepunktet. Denne Lov er den første og vigtigste af de sociale Love, der er givet i Arbejderklassens Historie, og een Gang givet, maatte Udviklingen foregaa videre. Arbejderne havde allerede før saa lempeligt faaet Lov til at organisere sig, saa lempeligt faaet Lov til paa deres Maade at søge at hæve sig selv op af deres Førdedelse; men de evnede det ikke alene, nu maatte Staten træde til, og derefter kom saa den senere Udvikling, som jeg ikke skal komme nærmere ind paa. Jeg har blot villet pege paa, hvor urigtigt det er, naar den højtærede